

Аспекти на современата австриска уметност

Соња Абациева-ДИМИТРОВА

Веќе десет години Музејот на современата уметност од Скопје остварува традиционална соработка во доменот на ликовните уметности со Новата галерија при Обласниот музеј Јоанеум во Грац.

Реализирајќи дел од конвенциите за културна соработка меѓу СР Македонија и Австрија, изминатиот март 16 македонски сликари беа презентирани во споменатата Галерија во Грац. Денес, во улога на домаќини, имаме можност да го осмислиме реципрочитетот на овие заеднички и долгорочно подготвувани акции. Ваквиот начин на дејствување покрај запознавањето и зближувањето меѓу народите на Австрија и Македонија, открива неограничени можности за размена на искуства та и идеите и за разработка на нови форми на меѓусебна непрестајна комуникација.

Изложбата „Аспекти на современата австриска уметност“, што ја подготвија нашите соседи и соработници од Грац, настојува да даде преглед на оној ликовен врнеж во Австрија што се одвива во круговите на младата и најмладата генерација уметници, низ нивните 84 остварувања се согледува паралелизмот и националното обележје и универзалните карактеристики и вредности. Предложена ни е, можеби, оптимална скала на уметнички настојувања и изразности, низ четирите ликовни дисциплини: сликарството, скулптурата, графиката и објектите. Вајарските реализации се инфериорни на сликарските во однос на квалитетот, а во креативна смисла тие се без поголеми претензии. Неколкуте скулптури во стилот на експресионизмот и најповеќе на конструктивизмот, не можат да ја задоволат нашата желба за поширока информираност во оваа област. Тоа не е случај со сликарството и графиката — домени

за кои ни се понудени адекватни квалитативни показатели.

Тематскиот регистар на интересирања го одликува широчина и љубопитност за она што се случувало во духовните сфери на минатото, за сензациите во современата иконосфера, за загадочните простори на чисто ликовното. Она што бездруго треба да се апострофира кај уметниците е оспособена ликовно-естетска култура и извонредното познавање на занаетот.

И покрај верувањето дека денес е мошне тешко да се запазат, а уште потешко да се откријат, оние елементи во ликовната морфологија што ги наречуваме национална специфичност, нив сепак ги забележуваме кај неколкумина автори: Франц Рингел, Волфганг Херциг, Франц Мочниг и Гинтер Валдорф. Тука се мисли на оној анегдотско-карикатурален третман на личностите и опстановката најблиски до штимунгот што го создаваат светски познатите татковци на експресионизмот.

ХЕРЦОГ ВОЛФАНГ: ШИЛДА 1970, ГРАВИРА

Питер Хофман и Берхард Милер ни нудат посмирена варијација на ова движење. На изложбата доминираат фигуративните настојувања. Ги има во широката смисла од нивното сликарство на Стефан Гурко, преку новата фигурација со романтични призвучи (Хуберт Шмаликс, Петер Сенгел, Драго Прелог, Вилфред Мајрус) и суперреализмот или радикалниот реализам (Ингбар Стробл, Карл Штранцингер, Гинтер Шимунек, Ерих Чинкел, Неслер Норберт), до концептуализмот (Рихард Краше, Дорис Реитер).

Во лирската апстракција особено впечатлива и рефинираната иконографија на Фридрих Панцер, а во геометриската, сликите на Ханс Флореј откриваат визуелна блис-

кост со творецот на оп-уметноста — Виктор Вазарели. Јорит Торниквист и Герхард Лојен се посамостојни во своите размислувања. Објектите на Волфганг Бухнер кријат во себе нешто од енигматичноста својствена на дадаистите. Ликовната прегнантност и суптилната емоционалност во делата на Фридрих Панцер, Драго Прелог, Берхард Милер и Дорис Реитер, ги издвојува како уметници со најубедливи уметнички вредности.

Ваквите изложби и методологијата на нивното прикажување, создаваат цврста основа, поттик и импулс за натамошна уште понинтензивна размисла на уметничката, односно ликовно-естетската мисла.